СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 209. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го ВЕРЕСНЯ 1950. No. 209. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 9, -950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

12,000 КОМУНІСТІВ ПІДУТЬ У ТАБОРИ ПІДЧАС ВІЙНИ

Вашингтон, 7 вересня. — Підчас пресової конференції президент заявив, що він не підпише законопроєкту МекКаррана, який передбачує реєстрацію комуністів. Він домагається лагіднішого закону, який можна б виконати. У Конґресі находиться законопроєкт, на підставі якого екзекутивна влада буде інтернувати комуністів та інших людей, які могли б стати небезпечними підчас необхідности. Кого треба інтернувати, це виявив недавно голова Федерального Слідчого Бюра, Едгар Дж. Гувер, коли складав свідоцтво перед комісією приділів. Він сказав, що Еф Бі Ай має на лісті 12,000 осіб, яких вважає за найнебезпечніших комуністів і тому їх треба інтернувати, коли прийде час. Між ними є половина громадян Злучених Держав, решта чужинці. Між громадянами є уродженці Америки й натуралізовані громадяни. Питання тільки, чи їх можна буде арештувати сумарично як саботажників і шпигів без окремого закону. Тому саме конґресові палати обмірковують подрібно постанови нового законопроєкту для облегшення праці уряду. На переведення арештувань Гувер підтримує проєкт уряду, щоб найняти 835 нових агентів і 1,218 бюрових робітників для Федерального Бюра Інвестиґацій.

ОБГОВОРЮЮТЬ ПРИПИНЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ МАТЕРІЯЛІВ ДО РОСІЇ

Вашинґтон. — Уряд Злучених Держав веде переговори з країнами західньої Европи для припинення висилки до Росії і до її сателітів всіх матеріялів, які мають стратегічне значення. Про це говорив в конґресовій комісії міжстейтової й чужинної торгівлі директор бюра департаменту торгівлі, Г. Б. МекКой. Комісія переводить допити над посиланням з Америки стратегічних матеріялів через Англію. Крім того деякі сенатори твердять, що зі Злучених Держав йде дальше продаж стратегічних матеріялів до Росії за відомістю департаменту оборони, не зважаючи на війну в Кореї. Військова влада не спиняє прилюдного продажу надвишки воєнних припасів, які осталися з другої світової війни.

ХОЧУТЬ ПРИВЕРНУТИ ВІК ДІНОЗАВРІВ

Ню Гейвен, Конн. — На зібранні конґресу Міжнароднього Товариства для Клітинної Біології в університеті Єйл, науковці виявили успіх в дослідах над зростом кількости хромозомів в зародкових клітинах живучих організмів. Теоретичні можливості вказують, що звірята будуть збільшати свій організм до таких розмірів, як колишні дінозаври. До цього мало б найбільше причинитися відкриття нового вітаміну з родини вітамінів „B". Водночас інші науковці зробили відкриття, які вказують, як природа збиває можливість зросту цілого тіла до безконечних розмірів, а дозволяє тільки на розріст поодиноких клітин. Про це говорили науковці: д-р Гергард Френкгавзер з університету Принстон, і професори Фредерик С. Стюарт і д-р Самюель М. Каплін з університету Рочестер.

● Архієпископ Джералд О'Гейра з Саванни, якого вислав був папа до Румунії як апостольського делеґата, повернувся до Америки після того, як комуністичний уряд заборонив йому дальший побут в Румунії. Архієпископ каже, що закиди шпигунства, які видвигнено проти нього, були неправдивими від початку до кінця.

О. Н. відкинули совєтську резолюцію проти Америки в справі налетів

Лейк Соксес, 8. вересня. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй відкинула вчора однодушно совєтську резолюцію з безпідставними обвинуваченнями проти Злучених Держав за здогадне „варварське бомбардування" північно-корейських міст і цивільних об'єктів американською авіяцією. Дев'ять членів Ради голосували проти цеї резолюції, яку піддержував тільки сам совєтський представник. Юґославський представник продовжував свою дотеперішню політику і здержався від голосування. Рада Безпеки винесла своє рішення після того, як американський представник, — Ернест А. Ґросс, виступив з речевими обвинуваченнями проти корейських червоних, — доказуючи їхні жахливі воєнні злочини, від холоднокровного народовбивства американських воєнних полонених починаючи, а на використовуванні лікарень та надуживанні червоного хреста для маскування зброї і воєнних матеріялів. — Ґросс твердив, що американські війська роблять все можливе для осторóги цивільного населення, щоб воно держалося здалека військових об'єктів, на що не завжди йому дозволяють червоні володарі. Американський представник, цитуючи слова одного з американських генералів, говорив: „Війна є пеклом. Її мораль є ясна: хто сіє вітер, той збирає бурю. Моральна відповідальність є всеціло по боці аґресора". Відкинувши совєтську резолюцію, Рада Безпеки опісля рішила прийняти американську пропозицію та ризглянути совєтське обвинувачення, мовляв, американські літаки порушили суверенність китайської території та скинули бомби на китайське місто. Рада більшістю сімох голосів погодилася вислухати в цій справі теж обвинувачення комуно-китайського представника.



ДОСТОЙНИЙ ГІСТЬ — написано на медалі, яку держить, сміючись, президент Труман, та яку йому вручено, як він несподівано з'явився на конвенції ветеранської Ліґи Корпусу Морської Піхоти у Вашинґтоні. Президент Труман, що був обидив моряків висловом, мовляв, щоб добитись окремого представника в спільному штабі збройних сил, вони ведуть „пропаганду на Сталінський лад". Негайно після того президент в окремому листі до ген. Клифтона Кейтеса, команданта Морської Піхоти, просив пробачення за цей вислів, а на конвенції, під грімкі оплески приявних, ще раз виправдався, додаючи: „Як я зроблю помилку, я намагаюся направити її".

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕДБАЧУЄ ПЕРЕМОГУ НА ВОЄННІМ ФРОНТІ

Вашинґтон, 7 вересня. — Президент Труман заповів на підставі звітів своїх військових дорадників, що ще теперішнього тижня прийде корисна зміна на воєннім фронті Кореї. На пресовій конференції він виявив, що в битві, яка триває вже десять днів, прийде до поважних змін. Зиски північних корейців покажуться даремними і війська Обєднаних Націй відвоюють місцевості, втрачені в теперішнім наступі в користь комуністів. Президент заявив, що він не грає ролі канцелярійного стратега, тільки знає це з рапортів, які подає йому кожного дня голова Злучених Ген. Штабів, генерал Омар Н. Бредлі. Про зістрілений російський літак над Жовтим морем Труман сказав, що про нього він не думає вести суперечки з Совєтами. Ця справа належить до ОН і тому американський амбасадор у Москві відмовився прийняти ноту від Совєтів у цій справі.

НАУКОВЦІ ЗА ОПРИЛЮДНЕННЯ ВОЄННИХ ЦІЛЕЙ АМЕРИКИ

Ню Йорк. — Підчас дискусії на конференції представників науки, філософії й релігії, яка відбувається в Клюбі Мужчин Колумбійського університету висловлено домагання, щоб урядові і неурядові чинники оприлюднили ясну і енергійну заяву про національні і міжнародні воєнні та мирні цілі. Реферат в цій справі виголосив д-р Гаролд Ласвел з університету Єйл. Головну увагу клали дискутанти на етичну дипломатію, хоч погоджувалися, що аґресію треба стримати силою.

„КРАСНАЯ ПЛОЩАДЬ" В БЕРЛІНІ

Берлін, 8. серпня. — В совєтському секторі цеї німецької столиці большевики почали вчора висаджувати динамітом імперіяльний палац при кінці алеї Унтер ден Лінден в Люстґартені, де має повстати „червона площа" на моду такої ж в Москві. Населення західних секторів міста почало масові протести проти руїни замку, як культурної спадщини, яка пригадує їм „геррліхе цайтен".

МОСКОВСЬКА ПРОПАГАНДА ПРО АМЕРИКАНСЬКУ „ПРОВОКАЦІЮ"

Москва, 8. вересня. — Ціла совєтська преса подала на перших сторінках повідомлення про совєтський урядовий протест проти „американської провокації", як в ньому названо відомий випадок, в якому американські боєві літаки збили совєтський бомбардувальник в корейському заливі після того, як він перший відкрив вогонь. Редакційних коментарів на цю тему ще не подано, але шпальти совєтських газет знову майже в цілости заповнені пропагандою проти „американських правлячих кол", проти „Вол Стріту" та проти президента Трумана, державного секретаря Ачесона і відповідальних військових керівників, вмовляючи в совєтський нарід, що це вони всіми силами пруть до війни і якщо тої війни ще досі нема, то тільки завдяки Совєтському Союзові та його керівникам.

ФРАНЦІЯ ДЕПОРТУЄ ЧУЖИНЦІВ-КОМУНІСТІВ

Париж, 8. вересня. — Протягом вчорашнього дня французька поліція заарештувала в цілій країні 266 чужинців-комуністів, що їх мається депортувати, як загрозливих для внутрішньої і зовнішньої безпеки Франції. Між заарештованими є 160 еспанських комуністів, 80 колишніх громадян совєтського Союзу і його сателітів, 13 італійців і 13 ближче неозначених осіб. Міністерство внутрішних справ вчора ввечорі повідомило, що італійські комуністи будуть депортовані до Італії, тоді як грома-товані до Італії, тоді як громадяни „народних демократій" будуть вислані за залізну заслону „ гуманітарних міркувань". Щодо переважаючої більшости еспанських комуністів, то їх не завернуть до Еспанії в руки Франка та його поліції, натомість з таких самих „гуманітарних міркувань" депортують їх „до одної східної країни, з якою вони симпатизують". В дальшому заповідається теж відповідну акцію проти домашніх червоних.

● Шістьох серіозно поранених північно-корейських вояків, усіх в хлоп'ячому віці, американці перевезли до Токіо, щоб запевнити їм дбайливу лікарську опіку.

ГОВОРЯТЬ ПРО МОЖЛИВІСТЬ ЗАГОДИ З КИТАЙСЬКИМИ КОМУНІСТАМИ

Вашинґтон. — Столиця аж кишить від поголосок, що між китайськими комуністами й Західніми країнами прийде до порозуміння, а з цим і до допущення представників режиму Мао-Цее-тунґа до Обєднаних Націй. Підставою до таких поголосок має бути заява Мао, що він не піде війною до Кореї і не нападатиме на Формозу. Багато дипломатів прийшли до заключення, що це є можливе, хоч ніхто не може покликатися на якусь справжню заяву керівних осіб. Одначе нема сумніву, що вашинґтонський уряд поробив усі можливі старання, щоб стримати Мао від війни в Кореї. Це зроблено за посередництвом заприязнених урядів.

П'ЯТЕРНЯТА ДІОНИ ПРИЇЗДЯТЬ З КАНАДИ

Ню Йорк. — Дівчата-п'ятернята Діони з Канади приїдуть до Ню Йорку для звеличання памяти Алфреда Смита, кол. губернатора стейту Ню Йорк. Вони візьмуть участь в обіді на честь Смита у Валдорф Асторія готелі 19 жовтня.

ОСОБИСТА ПОЯВА ПРЕЗИДЕНТА НА КОНВЕНЦІЇ МАРИНАРІВ

Вашинґтон. — Кілька годин після оприлюднення перепросин для корпусу маринарів през. Труман особисто явився на конвенції Ліґи Маринарського Корпусу і виголосив до зібраних промову. Ледви на десять мінут перед тим повідомлено конвенцію про прибуття президента. Його впровадив командант корпусу, ген. Кліфтон Б. Кейтс. Делегати прийняли його маніфестаційно і він почав промову такими словами: „Вам удалося заманити мене сюди". Подякувавши делегатам за овацію сказав президент: „Надіюся, що від тепер не буде між нами непорозумінь". Опісля Труман перейшов до воєнноого положення і пригадав, що його зусиллям за увесь час йоо адміністрації був мир. Йому це вдавалося, доки не прийшла справа Кореї. Тепер нашим змаганням є підтримати Обєднані Нації до привернення миру.

ДЮЇ ОБВИНУВАЧУЄ УРЯД ЯК ВИНОВНИКА ВІЙНИ В КОРЕЇ

Стейтова республіканська конвенція в Сараґота Спрінґс, Н. Й., назначила теперішнього губернатора Тому Е. Дюї в третє кандидатом на губернатора з рамені Республіканської партії, а з ним теперішнього заступника губернатора, Джозефа Р. Генлі кандидатом на сенатора Злучених Держав. Оба назначення перейшли через аклямацію. Кандидатом на заступника губернатора назначений Френк С. Мур, який займає становище стейтового контролера; на генерального прокуратора Натаніїл Л. Ґолдстін; на контролора стейтовий сенатор Дж. Реймонд Мек Ґоверн з Ню Рошел. Приймаючи кандидатуру всупереч попереднім заявам, що він не буде кандидатом, Дюї виголосив промову, в якій наклеймив адміністрацію Трумана за занедбання оборони Кореї, з чого прийшла війна. Промова Дюї вказує, в якому напрямі поведуть републіканці кампанію до осінніх виборів.

Демократична ліста. На стейтовій демократичній конвенції в Рочестер, Н. Й., назначено кандидатів на найвищих стейтових урядників при осінних виборах. Кадидатом на губернатора назначений теперішній конґресмен з Бронксу, Волтер А. Лінч, а на сенатора поновно Герберт Лімен. На заступника губернатора йде Ричард Г. Балч, на контролора Спенсер Йонґ, на ген. прокуратора Френсис Дж. Д'Аманда. Лінч у своїй промові назвав губернатора Дюї представником упривілійованої кляси, який заключив спілку з банкирами.

В АМЕРИЦІ

● **Звернули до бібліотеки** Колумбійського університету в Ню Йорку книжку, випозичену з неї в 1772. р. Теперішний директор бібліотеки Ричард Г. Лонґсон знайшов книжку з відповідною запискою в домі своєї тети в Сузан Роґлес в Вінґгемптон, Н. Й. Ім'я книжки: „Система Природної філософії". Її написав Т. Рутефорд, капелян князя Валії.

● **Курс уладжування вистав** у вікнах відкриває Бизнесова Школа Міського Каледжу Ню Йорку від 4. жовтня. Курс триватиме 15 тижнів.

● **Бейзіл О'Коннор,** який зрезиґнував був з головства в Американськім Червонім Хресті в 1949 р., — зрезиґнував тепер зі становища американського представника міжнародної Ліґи Товариств Червоного Хреста. Він займав цей пост впродовж останніх п'ять років.

АЛІЯНТИ ВДЕРЖУЮТЬ СВОЇ ЛІНІЇ НА ЦІЛОМУ ФРОНТІ

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ ЗАПЕКЛІ БОЇ НА ПІВНОЧІ. — ВОРОГ СТЯГАЄ НОВІ РЕЗЕРВИ В ПІДГОТОВЦІ ДО НОВОГО НАСТУПУ

Токіо, 8. вересня. — Не зважаючи на розпачливі зусилля червоних використати свої успіхи з попередніх днів, американські і південно-корейські оборонці вдержали вчора і сьогодні свої позиції на цілому фронті, завдаючи ворогові великих втрат. До найбільш запеклих боїв приходило на північному секторі фронту між Тайґу і східним побережжям в районі Поганґ. Льокальними протинаступами оборонцям пощастило здобути втрачений в попередніх боях терен, головно в районі міста Йонґчонґ, попереджуючи ворожі зусилля створити собі передумови наступу на Тайґу зі сходу. В повідомленнях з фронту стверджується, що ворог на швидку руку намагається підвести на фронт нові резерви та новий матеріял, нехтуючи всіми засадами безпеки. Розвідка донесла, що здовж східного побережжя в напрямку на Поганґ посуваються „в живі очі" дві великі валки ворожих автомашин, не зважаючи на повне опанування простору аліянтською авіяцією та на барабанний вогонь з гармат аліянтських воєнних кораблів. До найзапекліших боїв доходило вчора і сьогодні вранці на північному секторі фронту в районі гори Касан та на шляху з Кунві до Тайґу, як теж між Кунві і рікою Нактонґ. Всі ворожі наступи були відбиті. Стверджується, що ворог теж на цьому секторі намагається розбудувати свою силу до нового наступу. Досі ще не можна було встановити, чи безпосередньою ціллю ворожого наступу є Тайґу, чи підготовка до прямого наступу на Пусан. Тепер на найближчому місці ворог все ще віддалений на вісім миль від Тайґу. У фронтових повідомленнях подається, що протягом ночі ворог виявив велику активність, головно в намаганні перекинути свої пенетраційні відділи поза лінії оборонців, продовжуючи відому комуністичну тактику висилки скритовбивців в запілля свого противника, щоб ті стріляли йому в плечі під час наступу головних сил з чола. Інтересно, що ворожа радіовисильня з Пйонґянґ вже повідомила про упадок Тайґу і навіть подала „репортаж" зі „здобутого міста" двох совєтських кореспондентів. Оборонці сподіються, що ворог намагатиметься тепер

(Докінчення на стор. 4-тій)

КИТАЙСЬКІ ЧЕРВОНІ В ПІДГОТОВЦІ ДО ВІЙНИ

Гонґ Конґ, 8. вересня. — Військові знавці і спостерігачі стверджують, що китайські большевики інтензивно приготовляються до „акції", хоча останні рухи військ переконують, що тут не йдеться про підготовку до наїзду на Формозу. Навпаки, провірені інформації з різних джерел переконують, що комуно-китайські володарі тепер більше заінтересовані Кореєю, Індокитаєм, Тибетом, Бурмою та іншими „об'єктами", де їхня інтервенція ще не доконче мусіла б означати безпосередню війну з Америкою та її Аліянтами.

ЧЕРВОНА ПРОПАГАНДА ПОДВОЮЄ АМЕРИКАНСЬКІ ВТРАТИ

Лондон, 8. вересня. — Московська радіовисильня передала комуно-корейське повідомлення, мовляв, в дотеперішних боях в Кореї американці втратили 15,176 старшин і вояків вбитими а 1,736 полоненими. Радіовисильня запевняє, що крім цього 45,000 американців було поранених. Департамент оборони у Вашинґтоні подав, що загальні американські втрати протягом серпня виносили 8,863 старшин і вояків, з того 599 полягло, 5,366 віднесли рани, а 2,898 пропало в акції.

В ІРАНІ „ВИЧИСТИЛИ" ТРЬОХ ГУБЕРНАТОРІВ

Тегеран, Іран, 8. вересня. — В міжнародних дипломатичних колах не скривається побоювань, що Іран може стати, після Кореї, черговою жертвою совєтської аґресії, з чого, виходило б, здає собі справу теж іранський уряд і робить всі можливі заходи для оборони. В рямках цих заходів розглядається й останнє примусове роззброєння войовничого племени Курдів, що було під сильним впливом совєтської пропаганди, а в останньому теж широко закроєну чистку державних урядників, які „не надаються або непотрібні" в державній службі. Сьогодні премієр Алі Размара повідомив в парляменті, що у висліді доходжень створеної перед роком для таких цілей королівської комісії, тепер вичищено з державної служби 400 урядників, в цьому генеральних губернаторів трьох найважливіших іранських провінцій: — Азербайджану, що його вважається іранською житницею на кордоні зі Совєтами, Кузістану, що є центром нафтової промисловості, та Мазандарану над Каспійським морем.

НІМЕЦЬКІ БОЛЬШЕВИКИ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В СОВЄТСЬКИХ МАНЕВРАХ

Берлін, 8. вересня. — На підставі інформацій з достовірних джерел стверджується, що відділи комуно-німецької „народної поліції" беруть участь у воєнних вправах совєтських окупаційних військ в Східній Німеччині, які продовжуються вже від весни цього року, відбуваються по черзі майже в усіх найважливіших під стратегічним оглядом провінціях і мають закінчитися великими військово-воєнними показами в околицях Маґдебурґу. Місця, де відбуваються такі вправи, є строго хоронені перед людським оком. Але це не перешкодило зібрати документальні матеріяли, які переконують, що ця створена Совєтами комуно-німецька „народна поліція" є не тільки реґулярною армією, але й вишколюється в рямках загально - совєтської підготовки до аґресії. Ці інформації без сумніву матимуть відповідний вплив на рішення західних аліянтів щодо включення Західної Німеччини в загальну оборонну підготовку Західної Европи.

В СВІТІ

● **В Празі повішено двох чехів,** обвинувачених в контакті з „американською, французькою і ватиканською розвідчою службою.

● **Німецькі газети в Баварії,** з доручення місцевого американського комісара, друкуватимуть імена осіб, які таємно піддержують комуністів.

● **Італійський уряд** остеріг місцевих комуністів, що він рішений вжити „всіх заходів" для збереження і охорони безпеки країни.

● **1200 досвідчених грецьких партизанів,** членів колишньої Національної Армії, що поборювала німців, зголосилися добровольцями до боротьби проти комуністичних аґресорів в Кореї.

● **Дві до три компанії данських** військ приготовляється до виїзду на Корею до боротьби проти червоних — повідомив данський представник генеральний секретаріят Об'єднаних Націй.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

М. Е. БЕК—КАНДИДАТКОЮ ДО КОНҐРЕСУ

Американські українці повитали б цілком певно з найбільшою радістю такого репрезентанта в Конґресі, який є українського роду. Кандидат на такого репрезентанта вже є і є нагода його вибрати.

В 16-тій окрузі міста Дітройту відбудуться в дні 12 вересня правиборах, які заважуть на тому, чи Марія Е. Бек буде в листопадових виборах кандидаткою до Конґресу з рамені Демократичної партії. Якщоб вона вийшла з правиборів переможно, то можна надіятись, що перемогла б і в листопаді. Тоді ввійшла б до Конґресу Злучених Держав перший раз людина українського роду.

В 16-тій окрузі міста Дітройту заважують „польські голоси". Це дивогляд, бо ж в Америці не голосують при виборах „англосакси", „айриші", „італіяни" чи „поляки", а тільки американці. З цього приводу преса уже нераз гостро критикувала американців польського роду, особливо тоді, як вони при своїх зверненнях до обидвох головних американських партій покликувались на „мільйони польських голосів". Проте в окрузі, в якій кандидує п-ні Бек, є ще далі „польські голоси" і є їх так багато, що в звичайних обставинах дуже важко перемогти там такому кандидатові, який не є польського походження. Тільки тепер так склалось, що польських кандидатів є аж 12 і таким чином є добра нагода здобути мандат кандидатові не-польського походження.

Такою кандидаткою є Марія Е. Бек, українка з роду. Особливо завзято попирає її кандидатуру жіноцтво, якому вона завдячує те, що є першою жінкою-радною в міській раді Дітройту. Вістка про цю подію облетіла минулого року всю американську пресу. Те саме жіноцтво повело й тепер сильну кампанію за те, щоб вислати Марію Е. Бек до Конґресу в Вашинґтоні. Та які сильні не були б усі ці попертя, вибір залежатиме головно від цього, як поставляться виборці українського походження. Український Жіночий Виборчий Комітет у Дітройті переконаний, що в нашому громадянстві 16-тої округи заважить „здоровий та практичний український розум" і воно піде лавою до голосування, щоб допомогти вибрати першу конґресменку з українського роду. Цей Комітет глибоко вірить, що якщо Марія Е. Бек стане конґресменкою, то певно візьме в Конґресі в оборону теж і поневолений український нарід та обстоюватиме його право на вільне й самостійне життя.

Переглядаючи польську пресу, яка появляється в Дітройті (як от „Дзєннік Польскі" з 19 серпня), завважуємо там відозви і статті про вибори до Конґресу, в яких взивається дітройтських поляків рятувати польську „пляцуфку". Нагадує це польську агітацію на західно-українських землях. Вже те одно вияснює, про що йдеться. Ми знов дораджуємо голосувати на Марію Е. Бек в першу чергу тому, бо вважаємо, що вона має потрібні на конґресменку кваліфікації. Як міська радна— як це стверджує „Дітройт Прес"—вона вивязується зі своїх обовязків якнайкраще. Отже є надія, що вона в такий самий спосіб вивяжеться і з обовязків у Конґресі. Теж віримо, що як маємо сенаторів і конґресменів, які не є з українського роду, а які з почуття справедливости й людяности вже нераз брали в оборону поневолений український нарід, то конґресменка з українського роду боронитиме його ще дужче.

Американська політична думка сьогодні

Американська політична думка сьогодні, як і завжди, базується на двох головних факторах: реальній дійсності і публічній опінії. Звичайно, публічну опінію в демократичній системі можна збагнути. Вона бо виявляється не тільки в Конґресі, але й в пресі та в безлічі всіляких інших можливостей виявлення своєї думки, що її дає вільна система вільного народу. Дещо складніше мається справа з оцінкою дійсности. Тут треба не тільки точно знати, але й вміти заключати, правильно здогадуватися, передбачувати можливості і тенденції розвитку, треба могти і вміти справді правильно оцінювати.

Кожночасна правильна оцінка є діягнозою, на підставі якої можна написати рецепту, що й буде політичною думкою.

Яка ж є американська думка сьогодні? Яке є американське становище до цілого великого комплексу теперішньої політичної проблематики в світовому маштабі? Що є пропаґандою а що є дійсністю?

Відповісти на ці питання, і відповісти правильно, справа однаково важлива, як і складна. І якщо на них знатиметься відповідь, тоді й знатиметься американську політичну думку сьогодні.

Під цим зглядом заслуговують на окрему увагу відповіді півофіціяльного „Ю. С. Нюз і Ворлд Ріпорт" з 8-го вересня ц. р. на „питання, що їх ставить нарід". Важливіші з цих питань і відповідей такі:

Де є головні пункти конфлікту між ЗДА і СССР?

Японія в Азії і Німеччина в Европі. Совети роблять все можливе, щоби здобути контролю над цими двома країнами, з огляду на їх величезні продукційні і воєнні потенціяли. Америка рішена не допустити, щоб ці країни попали в совєтські руки.

Як мається справа з Кореєю? Там же ж війна.

Так, але Корея є тільки тінню. Війна в Кореї важлива тим, бо вона виявляє, що ЗДА рішені протиставитись силою проти будь-якого дальшого намагання насильної комуністичної експанзії. Проте, Корея все таки залишається тільки тінню.

Як мається справа американських стосунків зі самими Советами?

На ділі, американські безпосередні стосунки зі Советами є відносно простою справою торгівлі, полагодження воєнного „ленд-лізу" і подібне. Натомість, ЗДА мають деякі складніші проблеми в стосунках зі своїми союзниками.

Чи ж за американськими турботами в Кореї та всюди інде не стоїть Росія?

Ясно, що так! Правду кажучи, за всіми політичними проблемами криється конфлікт американської закордонної політики зі совєтською. Але найважливішими проблемами залишаються Японія і Німеччина.

Значить, Японія і Німеччина є головними предметами турбот американської закордонної політики?

Ні, ці проблеми є далеко ширші. Американська закордонна політика має за свою головну мету безпеку Злучених Держав. Американська безпека, що є безпекою вільного світу, залежить від оборони всіх вільних народів перед загрозою з боку Москви.

Отже, Америка рішена припинити дальший похід Москви?

Правильно! Америка мусить рівночасно доказати іншим країнам, що вона є союзником, на якого можна покладатися, та що інтереси Америки є рівночасно інтересами всіх волелюбних країн. При цьому, ми повинні доказати світові успіхи нашого власного національного життя.

Чи Америка базує свою політику на переконанні, що Совєти раніше або пізніше почнуть проти неї загальну війну.

Так і ні.

Американська політика базується на переконанні, що Совєти воліли б не зачинати загальної війни проти неї вже тепер. Вони, натомість, воліють розпалювати громадянські війни, в переконанні, що їхня сторона переможе. Але вони самі воліли б не брати явної участи в цих громадянських війнах, щоб не призвезти до загальної війни тоді, як вони ще не мають певности, що вони можуть її виграти.

Чому ж тоді вони спонукали північно-корейських комуністів почимати війну?

Можливо тому, бо сподівалися, що корейські комуністи можуть її негайно виграти.

Інтересно, чи Сталін сподівався, що ЗДА будуть боротися за Корею?

Правдоподібно, ні. Якщоб Сталін так думав, то теж в переконанні, що Америка візьметься за це запізно.

Навіщо Америці Корея?

Америка не бореться за Корею, як таку. Америка бореться там проти брутальної сили, що на московський наказ взялася загарбати ту частину країни, яка була вільною. Америка, піддержана Об'єднаними Націями, хоче доказати Москві, що часи гітлерівських „доконаних фактів" теж для неї вже минулися та що вона не може безкарно наказувати своїм сателітам загарбувати силою те, що їй і їм подобається.

Навіщо ж тоді Корея Совєтам?

Для Москви Корея, на ділі, є тільки ще одним ступнем. Чого Сталін бажає собі в Азії, це насамперед контролі Японії, єдиної азійської країни, спроможної виставити і забезпечити модерну армію. Москва боїться, що Японія може бути знову озброєна та може перекреслити її загарбницькі пляни. Раніше Совєти думали, що евентуальний мировий договір з Японією може відкрити їм всі ці простори. Втративши надію на це, вони почали агресію в Кореї, як черговий крок в підготовці мілітарного захоплення Японії.

Як мається справа з Формозою?

Америка поробила заходи для невтралізації того острова..

Що значить „невтралізація"? Чи Америка думає перетворити Формозу на свою базу?

Злучені Держави не мають і нехочуть своїх баз на Формозі. Але вони теж не допустять, щоби там під час війни в Кореї встановила свої бази Росія або її союзники. Президент Труман доручив американській нейві оборону Формози перед кожною спробою нападу на неї, але рівночасно поставив домагання китайським націоналістам на Формозі, щоб вони припинили свої налети на китайський континент. Президент заявив виразно, що ці заходи зв'язані тільки з війною в Кореї і після війни вони будуть відкликані.

Чи Формоза не є частиною Китаю?

Вона не є нею правно, щонайменше тепер в американському розумінні. Формозу відібрано від Японії після японської капітуляції. Тоді американська нейві перевезла туди національно-китайські сили, щоб вони прийняли капітуляцію японців. Проте, кінцева доля Формози може бути вирішена тільки міжнародним мировим договором.

Чому ЗДА вмішалися в справу Формози?

Президент Труман, проголошуючи своє рішення в цій справі, заявив виразно, що комуністична інвазія на Формозу може загрожувати силам Об'єднаних Націй в Кореї та перемінити теперішню льокальну війну в Кореї на загальну війну на Далекому Сході, а то й в світі.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Б. Козловський

Ідеологічний крах большевизму

Ідеологічне жонґлювання

Автім, порвавши з марксизмом, большевики офіційно не зрікаються його. Він потрібний їм як „науковий" доказ їхньої репрезентації інтересів „трудящих мас", як ідеологічний плащик для приховування безідейного єства їх узурпаторської влади. Тому вони досі вважають одним із смертних гріхів комуніста бодай натяк на потребу „ревізії" Марксового вчення. Та самі терміни „марксизм — **ленінізм** — **сталінізм**" або „вчення Маркса — Енгельса — **Леніна — Сталіна**" показують, що якраз Ленін і Сталін вже капітально „зревідували" марксизм (бо як ми бачили, „ленінізм", а особливо „сталінізм" аніяк не є лише простим доповненням або тлумаченням марксизму стосовно до сучасної доби). Отож, щоб будь-як позводити кінці з кінцями і хоч про людське око підігнати „сталінізм" під марксизм. московський інститут марксизму, як сповіщала преса, почав перевидавати твори Маркса, щоб очистити їх від „помилок" і „перекручень" в старих виданнях. Про які „помилки" і виправлення" їм тут ідеться і як спритно для невибагливої совєтської юрби жонґлює при цьому кремлівський штукар із своїми посіпаками, показуючи ту саму річ то білою, а то чорною, ясно хоч би з недавнього виступу Сталіна в „Правді". Цей „не філолог, але авторитет в питаннях марксизму у філології" (як називає себе в статті Сталін) заперечує теорію совєтського філолога академіка Марра про клясове походження мови і залежність її розвитку від соціяльно-економічного розвитку суспільства. Цю марксистську концепцію Марра в СССР офіційно визнавали такою непогрішною, що найменше відхилення від неї в науковій літературі й викладах у високій школі було рівнозначним з проповідуванням капіталістичного світогляду з усіма неприємними наслідками, що випливають з цього в сталінській деспотії. Та, як виявляється тепер із статті Сталіна, Марр був ніким іншим, як „зарозумілим" і т. д. „вульґаризатором марксизму", а тому не лише його теорію, а й усю його „кліку" слід негайно зліквідувати (це, щоб не опинитись в лавах тієї „кліки", наперебій і роблять тепер ті самі совєтські вчені й невчені хамелеони, які ще недавно теж на перебій вихваляли „марксистську" теорію Марра). За новим поглядом Сталіна, мова має служити суспільству як одній спільноті, бути „всенаціональною". Годі знайти десь яскравішу ілюстрацію цинічного жонґлювання „ідеологічними" фактами!

„Золотопогонний" большевизм

„Сталінізм" лишається вірним собі й далі: добре все те, що допомагає зберегти свою владу. Коли в 30-х роках запахло порохом світової війни, отже постала загроза самому державному існуванню Совєтів, новоявлений російський патріот Джуґашвіллі зриваючи з большевизму брязкальця Марксового інтернаціоналізму, дає новий сиґнал: звеличувати ідею російського націоналізму — тим часом ще „оборонного" характеру. В пресі й пропаґанді чимраз менше згадується таврований в 20-х роках і визнаний на Х. з'їзді партії головною небезпекою „великодержавницький шовінізм", натомість частіше й суворіше засуджується „місцевий дрібнобуржуазний націоналізм". Культ „великої Росії" стає обов'язковим не для самих росіян, а й для всіх поневолених в СССР народів, які швидко втрачають свої сяк-так завойовані в 20-х роках культурні автономії. Ліквідується українізація на Україні. Звеличуються найбільш „патріотичні" російські царі, полководці, письменники. „Дворянський співець" Пушкін стає „великим народним поетом", письменник А. Толстой на неписане замовлення партії вшановує недавнього „ката" Петра І. найбільшою „честю", роблячи з нього прaобраз Сталіна, як це згодом зроблено і з Іваном Грізним та Олександром Невським. Загроза катастрофи в совєтсько-німецькій війні надзвичайно посилює цю нову тактику. Російський націоналізм перетворюється в шалений шовінізм, ніби запозичений з чайних царського „Союзу руського народу", а оборонне гасло „нам чужої землі не треба" в міру просування совєтських армій на захід поступається необмеженому імперіялізмові і аґресивності, яких позаздрив би й сам „прообраз" Сталіна Петро І. Поквапливо повитягувано з архіву царської минувшини її недавно ще ганьблені атрибути. Вчорашні „товариші бійці", а сьогоднішні „солдати" „козиряють" „офіцерам" з золотими погонами, на яких ще не висохла кров розстріляних за них „золотопогонників". Дзвіничні дзвони скликають народ молитись в церквах, з яких на-

(Докінчення на стор. 3-тій)

М. Дмитренко.

МИХАЙЛИК

Оповідання з української визвольної боротьби наших днів.

12)

— Куди підемо? Хто піде? — запитав командир і щасливо широко всміхнувся.

Михайлик здригнувся. Він бачив, що командир нічого не розуміє. Він торкнув його сильніше:

— Ми з вами підемо.. До села. Вже недалеко. Встаньте, встаньте трошки!

На слово „встаньте" командир вибалушив очі і здригнувся:

— Болить, Михайлику, не рухай. Я б сказав тобі, як болить, та не вмію. І тече, завжди тече, ти не знаєш нічого Михайлику... А там мокро, повно крови. Мама твоя нічого не знає... Я трупа понесу на той світ. Я не хочу. Ти сам, Михайлику, іди... Іди, Михайлику... До мене прийде річка, я нап'юся і буду здоровий...

Михайлик не може далі слухати:

— Друже командир, не говоріть так. Ви мусите... друже командир! — Михайлик в розпуці сіпає командира за рукави, термосить, тягне.

Командир злегка бороniться і недбало відмахується руками, ніби від набридливої мухи; часто, коли Михайлик ненарочно вразить рану, командир сичить і кулиться з болю то знову чогось всміхається.

Михайлик деревіє від цього сміху.

— Друже командир, убийте мене; я не вступлюсь! — кричить він, врешті, і кидається на груди командира з голосним риданням.

За хвилю командир здивовано відкрив очі:

— Що сталось, Михайлику? — прошепотів він якось інакше.

— Друже командир, треба іти, вставати конче.

Командир жалісно дивиться:

— Я дійсно не можу, Михайлику.

І він помаленьки, розумно почав вияснити ситуацію. Та ефект був такий, що вони таки пішли. Не можна властиво сказати, що вони „пішли". Вони волоклись майже повзли. Михайлик ледве стояв на своїх опухлих ногах, і вже самий тягар своєї і командирової зброї був для нього непосильною вагою; коцом, палаткою і хлібаком обтяжив він Бровка, та це мало помагало. Головним тягарем був ранений командир, якому все геройське зусилля волі не могло заступити сил і здоров'я. Він зціпив зуби і волік, волік своє тіло. Але воно мертвою, впертою колодою плутало його рухи і ледве пленталося, щохвилини загрожуючи лягти, щоб розкладатись гнилою зужитою матерією. Воно не хотіло вже жити: це було б завелике зусилля, воно мріяло, тужило за тим щоб спочити, щоб лягти і більше не ворухнутись. Командир уже не мав сили змагатись з життям, кожний крок був така мука, що єдиним його бажанням було лягти, лягти і врешті спочити, вмерти. Більш не чути нічого, не терпіти так страшно. Лиш Михайликові блискучі діточі очі, вп'ялені в нього благаюче, люб'яче, із якимсь твердим, невгнутим наказом, бентежили його. Він не міг ні за що забирати цих очей зі собою. Він ішов, сідав, спотикавсь, чіпавсь пнів і галуззя і ліз, а як уже котивсь у безодню, зовсім, безвільний і визволений навіть від цих очей, тоді десь з'являлася мала гаряча невгнута долоня і тягнула його, тягнула — в боротьбу, в життя, в обов'язок.

Але й Михайлика сили кінчались. У глибокій дебрі, що протяла їхню дорогу, Михайлик, піднімаючи командира, що впав був, сам повались, як довгий на його тіло. Він уже не міг піднятись — із змучення, із болю. Його спухлі ноги зробились важкими не під силу йому, і на очі спадав якийсь солодкий сон. Михайлик не знає, як довго він лежав.

Десь близько забрехав собака, десь далеко відізвався другий, третій, Михайлик здригнувся і щасливо посміхнувся. Чи ж би село було так близько? Він зволікся і підняв своїми плечима командира. „Село, село..." — шепотів він і торгав командира за блюзку. Та командира видимо це зовсім не зворушувало. Він був байдужий, непритомний. Михайлик узяв його під руку і поволік. Він повз на руках і ногах, ставав, знов повз і волік, волік велике безвладне тіло, як нераз волоче маленька мурашка величезну, два рази більшу за неї „бальку" на будівлю своєї хати. Михайлик чіплявсь гілляк, каменів, падав і ліз. Чорний туман, що оповивав усе довкола, поволі бруднів, сірів і вже починав мінятись у білий день. У селі піяли півні. За закрутом дороги забовваніла хата...

У тітки Доці щось злегка шкрябнуло в вікно. Вже світало, і тітка вже не спала, вона стояла посеред хати і півголосом „мовила" молитву, густо хрестячись і злегка покланяючись.

„Може, „маскалі" йдуть з засідки та підходять „хрисцінина?" — мигнуло їй у голові.

— А хто там?! — гукнула вона здалеку, не підходячи до вікна.

— Та свої... пустіть, пустіть, вуйно!

„Якийсь бахур штуки собі заходить", — подумала тітка і, не спішачись, пустилась до вікна.

— А ти чий будеш?... — зачала вона і не скінчила. — Свят а то що? — сплеснула вона.

— Ми з відділу, вуйно, я скажу вам, — обпершись об стіну, насилу півголосом шепоче Михайлик. Командира він поклав у сніг надолину.

Тітка навстіж відкрила двері. Їй попід ноги шмигнув Бровко і хазяїновито розсівся посередині кімнати, недвозначно вважаючи, що їхній мандрівці — кінець. Тітка потягнула Михайлика в хату:

— Сховайся тут, бо хто побачить. А ви що за одні будете?

— Та з відділу, з гір, вуйно. Ми знаєм вашого станичного Хмару, — Михайлик лиш з трудом говорить. Йому крутиться голова, він впав би тут зразу... „Тітка не вірить нам ще", — думає він..

— Ми бились в С., не чули ви? Там є станичний Крук... кінчає Михайлик і чує за повіками знову багато барвистих мушок, ноги ґнуться, він чує, що паде... Хоче крикнути і вже не знає...

Інж. М. Діденко.

ЖИВІ СВІДКИ

Американський Інститут, що вивчає взаємини між працедавцями та робітниками, організував в Ню Йорку у великій залі „Асторія" 22, 23 і 24 серпня три конференції. На ці конференції директор інвтитуту крім мене запросив ще інженера Бориса Сабліна і робітника Шарая-Самійленка.

Дуже характеристичний був склад учасників конференції. Першого дня т. т. 22. 8. на конференції були представники армії, урядових установ, департаменту пропаганди та інших дімових установ. Не дивлячись на те, що заля вміщувала, коло 600 осіб, всі місця в ній були заповнені. Два великих столи, призначені для представників преси, були також заповнені кореспондентами центральних американських газет. Другого дня склад учасників конференції був інший. Були представники торгових фірм, господарчих та юридичних установ. Вся заля була також переповнена. Третього дня заля конференції була виповнена представниками американської індустрії та робітничих юній (професійних спілок), а стіл преси — кореспондентами індустріяльних газет і журналів.

Кожного разу конференцію відкривав директор інституту вступною промовою, в якій вияснив завдання конференції і в кінці своєї промови зазначав, що „перед Вами тут в президії сидять живі свідки всенародньої трагедії організованої большевиками в СССР". Після такого закінчення промови в залі утворювалась хвилева мертва тиша, кожний з присутніх чекав, а щож буде далі. Після такої павзи тиші директор звертався до учасників конференції з словами: „Хто з Вас хоче задати будьяке питання нашим гостям, що вирвалися з-за залізної заслони, будьласка задавайте". Вмить заля оживала і коло третини учасників, як можна було помітити, підносила догори руки, кожний з них хотів задати нам якесь питання.

Так кожного дня протягом майже чотирьох годин продовження конференцій нам сипалися сотні питань, на які ми ледве вспівали відповідати. Питання були найрізноманітніші — з політики, економіки тощо большевицького режиму. Центральною точкою всіх питань було життя людини в СССР в широкому розумінню цього слова.

Американці не можуть собі уявити, що Кремль поділив всі народи СССР на два концентраційні табори — один за дротами, а другий під охороною НКВД на так званій „свободі"... Їм незрозуміло, як Кремль міг примусити всіх людей думати і робити тільки так, як він того хоче... Мені здається, що багато людей і по закінченні конференції так і не повірили тому, що я говорив; „що на Україні тяжко знайти прізвища, хто б з родини, ближчих чи дальших родичів не сидів в советській тюрмі за „політику".

Під час перерви до мене підійшов один юрист і в дуже ввічливій формі, щоб не образити мене, не віряча моїм словам, сказав: „В моїй голові не вкладається те, щоби в державі, яка претендує на носія вселюдської культури, така кількість людей пройшла через тюрми. Коли то правда, що Ви говорили, тоді у Вашій країні президент і парлямент є божевільними". Помітивши на моємо обличчю усмішку він зніяковів і навіть почервонів, гадаючи, що цим образив мене за таку характеристику „мого уряду". На це я йому відповів, що там президент і уряд „не божевільні", а „большевицькі"...

Велику увагу на конференціях було приділено питанням проблеми праці і матеріяльного забезпечення людей в СССР. Велике враження на присутніх зробило оповідання робітника Шарая-Самійленка про „закріплення робітників за варстатами праці і заборону робітникам вільно шукати собі іншої праці, що нагадує собою кріпацтво минулих століть царської Росії. Борис Саблін, як бувший керівник заводського цеху, з гумором оповів, як він по завданню заводського „парторга" штучно робив „стахановців" на виробництві, яких потім розхвалювали на зборах та в пресі як кращих робітників цеху.

Учасники конференцій особливо цікавились відрядною працею („сдельщиною"), яку большевики запровадили з метою збільшення продуктивности робітника. В своїй відповіді я пояснював, що большевики до 1930 року з пропагандивною метою особливо гостро критикували методи відрядної (здільної) праці як найвищої форми експлоатації робітників капіталістами, а після 30 року Кремль майже всі роботи в СССР перевів на відрядні (здільні) і додав до цього ще політичну авантуру „стахановщину", якою з робітників вимотує всі сили, соки і кров. Кремль переконався що вчення Карла Маркса про „здільщину" (той особливо гостро критикував ці методи експлоатації) є абстракція, а експлоатація большевицькою державою робітників дає реальні гроші...

Коли ми привели приклад, що середньому робітникові в СССР потрібно працювати цілий місяць на придбання черевиків, чотири місяці — на придбання костюма тиждень — на придбання шести фунтів сирого сала, та в залі піднявся шум і один з присутніх сказав: „ми бачимо, що большевизм хоче опанувати світом, але замість свободи принести людям тільки терор і голод"...

Протягом всіх трьох днів на конференціях ставились питання про Україну, а головним чином який спротив большевикам робила українська нація.

Американська політична думка сьогодні

(Докінчення зі сторони 2-ої)

В чому полягає розбіжність думок президента Трумана і ген. МекАртура в справі Формози?

Ген. МекАртур в своїй заяві твердив, що Злучені Держави повинні недопустити, щоби Формоза опинилася в руках будь-якої ворожої Злученим Державам потуги, бо вона може бути використана, „як авіоматка, якої не можна затопити", проти оборонних позицій ЗДА на Тихому океані. Він твердив, що Злучені Держави повинні держати комуністів здалека від Формози, в потребі силою, на неозначений час. Президент Труман зі свого боку заявив, що ЗДА привітали б розглянення справи Формози Об'єднаними Націями. Різниця думок полягає в тому, що президеннт Труман не висловився виразно проти того, що Формоза одного дня могла б стати частиною комуністичного Китаю, хоча ЗДА не визнають комуно-китайського уряду.

Чому Америка не визнає комуністичного Китаю?

Головно тому, що він від самого початку відносився до Америки як до свого ворога та що він був заарештував американських дипломатів та поводився з ними без належного респекту.

Хиба ж росіяни в Москві не відносяться до американців, як до своїх ворогів?

Звичайно, бути американським представником в Москві не належить до приємности. Проте, їх там не арештують і над ними не знущаються.

Правду сказавши, нащо Америка клопочеться, вдержуючи свої представництва в Москві та в сателітських країнах?

Американські дипломати в Москві і в країнах сателітів є там на своєрідних спостерігавчих постах і вони дають свій вклад. Крім того, стосунки між ЗДА і Советами можуть колись поліпшитися. Америка не вважає, що війна зі Советами є неминуча а зірвання дипломатичних стосунків могло б насувати думку, що це Америка бажає собі війни.

Чи Китай не є тепер сателітом Москви?

Не цілком. Америка сумнівається, чи Москва може керувати Мао Це-тунгом так безпосередньо і безпардонно, як керує лідерами болгарських, румунських, польських чи будь-яких інших комуністів. Між Москвою і комуно-китайськими лідерами вже тепер помітні деякі розходження щодо контролі Манджурією. Проте, цю справу може насвітлити тільки дальший розвиток подій.

Чи Америка сподіється, що Совети почнуть інші „місцеві війни" на моду Кореї?

Америка за цим уважно слідкує. Але для подібної акції, Москва потребує подібних обставин, зокрема відповідної військової сили. Москва цілком певно бажала б, щоби китайські комуністи пішли „визволяти" Бурму або Індо-Китай, але ці досі ще на це нен рішилися. Так само не виглядає, щоби іранські комуністи були на це вже приготовані.

А як мається під цим оглядом справа на Балкані?

Там Совети могли б в кожній хвилині почати таку „визвольну" акцію, зокрема для повалення уряду маршала Тіта в Югославії. Але на Балканах є советські війська, що могли б бути вмішані в таке „визволення", що з черги призвело б до світової війни.

Чи не могла б Москва руками східно-німецьких комуністів посягнути по Західну Німеччину?

Не без риску світової війни. Східна Німеччина є окупована советськими військами і Советський Союз відповідальний за все, що там діється. Натомість Москва може почати, або вже почала підготовку до цього. Ясно, що Америка, знаючи це, теж не спить.

Якої піддержки потребує американська закордонна політика?

В теперішніх обставинах, насамперед військової. В загальному, Америка потребує відповідних рухомих сил в різних пунктах світу, щоби в потребі могли зареагувати на кризу так, як зареагували американські війська з Японії на кризу в Кореї.

Значить, Америка сподіється більше „Кореї"?

Америка мусить їх сподіватися. Автім, Кремль держить бика за роги і не може його пустити. Він боїться народів, якими володіє. Він знає, що життєві обставини підсоветських народів не видержать жадного порівняння зі Заходом.

Невже ж внутрі Советського Союзу існують можливості змін, які могли б вплинути на американську закордонну політику?

Звичайно, якщоб вони змінили політику Советів. Виглядає, що колишній фанатизм між московськими комуністами вже загибає, навіть між молодшими. Боротьба за владу могла б наступити після смерти Сталіна. Але Америка на ніщо з того не може розраховувати. Америка мусить продовжувати свою політику, подиктовану існуючими наявними обставинами. Вона мусить здержати похід комунізму.

Чи досі це мало який успіх?

Без сумніву мало, головно в Европі, що є найважливіше. Югославія відірвалася від Москви і комуністи програли в Греції. Москва не може похвалитися жадним дальшим успіхом в Німеччині. Теж в Азії, Японія все ще є поза засягом Кремля, а Китаєві потрібно щонайменше одної генерації, щоб він міг стати повновартісною індустріяльною потугою.

Виходить, що успіх не є по боці Москви. В чому ж її слабість?

Московська політика має багато слабих пунктів. Кремль перераховується, він не має правильного вичуття. Він постійно помиляється щодо американської реакції на цю чи іншу подію. Приклад — бльокада Берліна. Але головна советська помилка в тому, що вони заставили Америку зброїтися, хоча знали, що вона може це зробити без невільничої системи і без банкроцтва. Лагідністю і конкретними виявами доброї волі Совети могли досягнути багато більше.

Чи американське зброєння робить враження на Москву?

Сила — це єдине, що робить враження на Росію, але тільки під тою умовою, що та сила буде вдержана.

Значить, американську політику можна вважати за ясну і непорушну?

Ясну — так, якщо йдеться про її загальні цілі, але не непорушну. Американська політика є і залишиться елястичною, готовою достосуватися і зустріти кожні обставини і кожну подію. Політика не може бути непорушна. Америка не може розраховувати на справжній мир в теперішніх обставинах, але вона теж не вважає, що нова світова війна є неминуча.

Це є загальні і — як згадано — півофіціяльні американські відповіді на всі найбільш актуальні проблеми закордонної політики. Це й можна вважати теперішньою американською політичною думкою.

Нас, звичайно, ще окремо інтересувала б американська думка щодо України. Теж і на цю тему находимо посередню відповідь в цитованому журналі. В інтерв'ю його кореспондента з колишнім шефом німецької армії, генералом Гайнцом Ґудеріяном, про можливість перемоги над советською армією, генералові поставлено спеціяльний запит, чи він не думає, що німці „зробили фатальну помилку у відношенні до населення України". Ген. Ґудеріян відповів, що німецька адміністрація справді зробила великі помилки під цим оглядом, хоча німецьких вояків в Україні радо вітали.

Проте, діло не у відповіді Ґудеріяна, але в самому американському питанні.

Ідеологічний крах большевизму

(Докінчення зі стор. 2-гої).

швидку повикидувано червоні клюби. Скрізь майорать портрети Суворова, Котузова й інших „вітчизняних героїв"... Одне слово: „За Сталінна і Отечество!"

Шовіністично - імперіялістичний дух не розвіюється, а дедалі густішає після закінчення 2-гої світової війни. Найменший натяк на ідею вільного міжнародного об'єднання і співпраці народів кваліфікується як „безхребетний космополітизм", що є одним з найтяжчих злочинів проти советської батьківщини. При цьому слава переможців нацистського Райху, яку в своїй короткозорій простодушності подарував большевикам Захід, так засліплює їм очі, аж вони не бачать того, що цей дикий шовінізм, неприродний в наші часи взагалі, в злиденній, рабській країні, яка зазирнула під час війни в інший світ, має бути переконливим і для багатьох росіян, а для десятків чужих уярмлених підсоветських народів є органічно ненависним. „Поворот назад" спостерігается і в інших ділянках. Намагаючись зміцнити їхніми ж руками розхитані підвалини родини й статевої моралі, большевики оголошують культ родини як первинної клітини державного організму, обмежують волю шлюбних розлук, таврують „вільне кохання", навіть запроваджують окреме навчання для хлопців і дівчат. Яка ціна й сенс цих советських прагнень створити „здорову родину", — про це найкраще свідчить советський пам'ятник потворному хлопчикові, що зрадив свого батька НКВД.

Без ідеологічного керма

Однак помилково було б пропускати, що, збочивши з марксистського шляху, большевизм почав переоджуватись, сприймаючи „буржуазний" світогляд, або пішов якимсь іншим ідеологічним шляхом, або навіть просто шукає виходу в нетрях ідеологічного хаосу. Розгубивши свій марксистський баґаж, большевизм не придбав собі іншого й став ідеологічним банкротом. Зміни його „ідеологічних" віх — це лише зміни етикеток на тому самому крамі. В своєму єстві большевизм лишається незмінним, як завжди незмінною лишається перша-ліпша узурпаторська своєю природою влада. Воєнний комунізм, НЕП, колективізація були не етапами в здійсненні якоїсь ідеологічної програми, а тільки тактичними маневрами, практичними заходами в боротьбі за утримання влади й безпечне існування советської партії, партійно-бюрократичної кліки. Такий самий характер має і сучасний шовіністично-імперіялістичний напрям советської політики. Большевики не можуть тепер бути іншими вже тому, що, загарбавши з ласки Заходу силу чужих земель і своєю залізною заслоною розколовши світ надвое, вони створили в ньому неприродну, неможливу в наші часи міжнародну ситуацію, з якої бачать для себе лише два виходи. або захопити весь світ, або загинути. Воліючи, зрозуміло, перше, вони й зробили знаряддям своєї внутрішньої політики шовінізм, а зовнішньої — імперіялізм. І цій політиці вони вже й мусять лишитися вірними аж до своєї перемоги або загибелі.

Коротко резюмую: большевизм не є ані виконавцем якоїсь безпосередньої історичної місії, ані носієм якоїсь ідеології, ані виразником інтересів якоїсь соціяльної кляси. Відразу ж ідейно порвавши з марксизмом і лише удаючи з себе його найвірнішого послідовника, большевизм опинився без ідеологічного керма. Його офіційна „ідеологія" не має якогось ідейного змісту. Її диктують большевикам практичні потреби політичного дня, до яких вони її пристосовують, і тому саме такими разючими були зміни цієї „ідеології" і породженої нею внутрішньої і зовнішньої політики Советів. Зате цілеспрямованість цієї політики завжди одна: будь-що врятувати від загибелі советську владу, забезпечити її партійно-урядовій верхівці всі вигоди паразитарного існування. Це є тією большевицькою психологією, яка заступає большевикам ідеологію і яка завжди була, є і буде однаковою у узурпаторів всіх часів і народів.

На жаль, цю досить очевидну істину ще не як слід усвідомила собі публічна опінія Заходу. Визнаючи нині антидемократичний, тоталітарний характер советського режиму й провдиво розцінюючи окремі політичні маневри Советів, демократична публіцистика часто-густо досі ще згадує советську „ідеологію", большевицький „марксизм" або серйозно трактує проблеми неіснуючого „сталінізму", шукаючи в ньому якогось філософського ідейного змісту, — одне слово, в городньому опудалі советської фразеології бачить силу якоїсь ідеології. Тому, надибаючи такі рядки, як от хоч би англійського публіциста Дойчера, який в своїй „Політичній біографії Сталіна" пише, що Сталін є „дитина катастрофи" старої Росії, а не „батько нової ери" і що він дбає не так про „нове небо над землею", як про „забезпечення свого становища перед новою катастрофою", — хочеться вірити, що крига нарешті рушила й тут.

„ГОВОРИТЬ ВІЛЬНА ЕВРОПА"

Від половини минулого місяця в Европі розпочали працювати радіовисильні т. зв. „Голосу вільної Европи". Авдиції призначені для країн за залізною заслоною. Покищо, говорять по-румунськи, мадярськи, польськи, сербськи, болгарськи, але не по-українськи. В одній з перших передач спікер говорив про діяльність повстанських армій на територіях, опанованих комуністами. Згадав про румунське підпілля, мадярське, польське і т. д., відзначив вартість підпільних рухів, але про боротьбу українців згадати „забув", неначе б тим хотів підкреслити, що до території і людности СССР „нам нема ніякого діла".

ГУЦУЛИ В ЗАПОРІЖЖІ

До Запоріжжя прибула делегація учителів Закарпатської і Станиславівської областей у складі 225 чоловік. Вони оглянули декілька фабрик, Дніпровську гідроелектростанцію, кілька показових колгоспів, для них влаштовано офіційну зустріч з учителями міста Запоріжжя. Зроблені спостереження західні учителі мають стосувати в „будівництві соціялізму" у себе вдома.

(У. Д.)

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА.

Др. Ростислав Сочинський

Здоров'я через раціональне віджизлювання

1)

Здоров'я через раціональне віджизлювання
(Продовження: диви ч.178 „Свободи")

Щоб утриматись при житті й мати змогу розвиватись, людський організм потребує сталої достави поживи. Ця потреба залежна від віку, способу життя, стану здоров'я і конституції людини, а навіть від пори року чи клімату. Її регулюють інстинктовні почування голоду і спраги.

Пожива переходить в організмі складні процеси розкладу на своєрідні складники, які він використовує для своєї розбудови, витворювання тепла та енергії для праці м'язів і взагалі усіх життєвих завдань, виділюючи відпадки.

Ці складники, діставшись через стіни харчового проводу до кров'яних і лімфатичних посудин, розходяться по цілому тілі і відповідно використовуються.

Переміна матерії — це збірна назва для цих процесів. Рішальну ролю в ній відіграє оксидація (повільне спалювання, без полум'я) при співучасти ферментів і кисню.

Потенціяльну силу, ту енергію в спочинку, що міститься в поживі, міряємо теплом, яке вона витворює, п е р еходячи процес оксидації, а одиницею поміру служить **кальорія,** себто кількість тепла, потрібна, щоб нагріти 1 кілограм води з 15 ступнів на 16 ступнів Ц.

Один грам (16 грейнів) товщу витворює у людському тілі 9,3 кальорій, 1 грам вуглеводнів а також білків 4,1 кальорій.

Доросла людина з пересічною вагою 150 фунтів потребує денно приблизно 3000 кальорій. Очевидно, при тяжчій праці ця потреба відповідно зростає. Знайшовши у спеціяльних для цієї цілі опрацьованих табличках кальорійну вартість наших харчів, можна відповідно до її заняття, віку, ваги тіла тощо, вирахувати скількість поживи потрібну кожній окремій людині.

У щоденному вжитку ми оцінюємо цю потребу на підставі апетиту й змін ваги тіла, яку треба періодично контролювати зокрема у дітей, що дуже часто грішать браком апетиту.

Новітні досліди одначе показали, що така кальорійна оцінка далеко ще не вистачає. Керівне мірило — це якість і скількість окремих складників, зокрема білків, товщів, вуглеводнів, мінеральних субстанцій вітамінів і води.

Пожива здорової, дорослої людини мусить містити в собі приблизно 15% білків, 50% вуглеводнів і 35% товщів, очевидно поруч інших життєво важних субстанцій.

Приглянимося ближче цим складникам.

Білки

Білки (протеїна) — це підставовий складник протоплазми, а тим самим — частина всіх живих тканок. Вони потрібні для відбудови та сталої віднови комірок нашого організму. Відживлення без них — неможливе. Досліди показали, що звіринні білки (молочні й м'ясні продукти, яйця тощо) більш вартісні, чим рослинні (бараболя, збіжжя, стручкові рослини).

Організм дорослої людини потребує 70-80 грамів чистих білків денно.

Часом, при деяких недугах, являється необхідним зменшити доставу білків, але це мусить діятись з найбільшою обережністю і під лікарським доглядом. Бож, коли достава білків менша, чим потреба, , людське тіло зуживає білки власних тканок і тим їх нищить.

У людей старшого віку білкова, як і взагалі кальорійна потреба менша, чим у молодших організмах.

Товщі

Товщі служать людському тілу в першу чергу до продукції енергії та тепла, а частинно до складних процесів у його комірках. Вони також являються носіями різних споріднених з ними хемічних субстанцій, як ліноїди, лецитина, крім того деяких вітамінів, (А, Д, Е), що в них розпускаються, усіх так важних для удержання життєвих процесів. Товщі вживає організм також, вже більш механічно, для облегчення виділювання відпадків.

Частину товщів він магазинує, здебільша під шкірою. Підшкірний товщ х о р о н и т ь людину перед раптовими втратами тепла поверхнею тіла.

Денна потреба дорослого організму на товщі виносить приблизно 1-2 грами на кожний кілограм ваги тіла.

При відживлюванні треба пам'ятати, що кожний грам зужитих товщів витворює понад 9 кальорій теплової енергії, себто вдвоє більше, чим білки або вуглеводні. Дбайлива реґуляція достави товщів дуже важна, бо їх надмір веде до різних хворобливих змін.

Людина вживає звіринні товщі (масло, сметана, товстий сир, повне молоко, яйця, лій, сало, смалець, товста риба і т. п.) або ж рослинні (маргарина, оріхове масло, олій).

Стравність товщів подекуди залежна від достави вуглеводнів, що помагають їх оксидувати (популярний медичний вислів: „товщі згоряють у вогні вуглеводнів").

Вуглеводні

Вуглеводні це — або різного роду звичайні цукри (ґлюкоза, фруктоза, мальтоза, цитоза і т. п.), абож більш складні цукрові с у б станції (крохмаль, ґлікоґен, целюльоза), широко розповсюджені у природі. Вони служать людському тілу, як опал, як джерело енергії. Організм має спроможність переробляти їх у товщеву тканку. Цим і вияснюється товстіння людей, що зуживають надмір вуглеводнів.

Денну потребу вуглеводнів окреслюємо на 4-6 грама на кожний кілограм ваги тіла.

Їх черпає організм з таких харчів, як збіжжя, крупи, риж, всякі мучні продукти, стручкові рослини (-крохмалі), рафінований цукор, мед, сироп, свіжі й сушені овочі (-прості цукри).

(Дальше буде).



ПРОЩАЙ МИЛЕНЬКА... „висловлюють" на інший лад ці два американські вояки, виїжджаючи на збірний пункт, з кінцевим призначенням, правдоподібно, в Кореї. Два „ем-пі" приглядаються і „своє думають". Між іншим, дві жінки, що прощаються зі своїми чоловіками-сержантами, це „воєнні наречені", що їх привезли їхні чоловіки з другої світової війни, одну (пані Ралф Волд, зліва) з Австралії, а другу (п-ні В. Гейтес) з Англії.

ВІЙНА В КОРЕЇ...

(Докінчення зі стор. 1-шої)

здійснити свої „повідомлення наперед". Бої продовжувалися теж на центральному і південному секторах фронту, при чому ворог і там намагався застосувати свою тактику інфільтрації, перекидуючи поза лінії оборонців своїх скритовбивників. На північному секторі фронту на ріці Нактонґ британські війська відбили повторювані намагання ворожого наступу, завдаючи червоним великих втрат. Дальше на півдні, де комуністи мають більший мостовий причілок по лівому березі ріки Нактонґ на північ і на південь від міста Йонґсом, американці продовжували свій протинаступ, здобуваючи терен та завдаючи ворогові великих втрат в людях і матеріялі. Про відновлення боєвих дій повідомляється теж з південної ділянки, між закрутом ріки Нактонґ та південним побережжям. Розвідка стверджує, що в останньому одержали значні підкріплення всі тринадцять ворожі дивізії на фронті або в його безпосередньому запіллі. Повідомляється рівночасно про збільшену активність ворожої авіяції, яка знову почала появлятися малими з'днаннями, хоча її не було видно майже від перших днів війни. З'єднання американської і союзної авіяції протягом вчорашнього дня і сьогодні вранці продовжують свою дуже успішну участь у фронтових боях та в бомбардуванні скупчень ворожих військ і воєнних об'єктів в запіллі ворога.

ДЛЯ ОБОРОНИ НЮ ЙОРКУ ПОТРІБНО 400,000 ЛЮДЕЙ

Директор Цивільної Оборони міста Ню Йорку оприлюднює, що він приступив до організації цивільної оборони, яка складатиметься з 400,000 людей. Для оборони перед нападом з повітря потрібно 150,000 людей, а департамент поліції і пожежна сторожа потребуватимуть один 40,000, а другий 20,000 людей. Водночас іде окреме підготування евакуації міста під проводом ради транспорту. Евакуацію придумують на місцеві краєві розміри. Тому треба наперед призначити для евакуації залізничі поїзди, кораблі і літаки. У залізничих станціях вже встановлено голосники для передачі інформацій подорожним, що мають з собою почати на випадок катастроофи.

Окрему увагу присвячують міські урядовці на здавлення саботажу підчас кризи. Подробиці про цю справу обговорюють на тайних нарадах з агентами Федерального Бюра Інвестигацій.

МАДЯРСЬКІ ЧЕРВОНІ РОЗГАНЯЮТЬ КАТОЛИЦЬКІ МАНАСТИРІ

Будапешт, 8. вересня. — Комуно-мадярський уряд наказав багатьом католицьким манашим чинам припинити негайно всяку діяльність і протягом трьох місяців опорожнити манастирі. В повідомленні не сказано, чи цей розпорядок покривається з підписаним церковно-державним договором. В Мадярщині нараховується ще около 11,000 монахів і монахинь.

КНИЖЕЧКА ДЛЯ НАВЧАННЯ САБОТАЖУ КЕРІВНИКІВ ФАБРИК

Департамент оборони виготовив книжечку п. з. „Засади охорони фабрик" для вжитку керівників фабрик. У книжечці находиться візвання до управителів, щоб воони зазнайомилися з методами саботажів, якщо вони мають приловити міжнародних шпигів і саботажників, які хочуть перешкодити американській воєнній продукції, щоб у такий спосіб ослабити волю і спосібність народу до боротьби. Особливу увагу звертає книжечка на винахідчивість шпигів, яку повинні засвоїти собі теж і керівники підприємств, щоб приловити саботажників на гарячім вчинку. Керівники мусять розуміти, що для шпигів і саботажників усяка інформація може бути придатна, каже департамент оборони.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори Тов. ім. Евгена Коновальця, від. 238, відбудуться в неділю, 10. вересня, в галі Укр. Прав. Громади, 136 Arlington St., Boston, Mass., зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів, молодих і старших, явитись численно на зборах, бо буде зібрана спільна фотографія, яку поміститься в календарі У. Н. Союзу. Рівнож будуть порушені ще інші важні справи, котрі конче треба спільно обговорити і вирішити. Союз кличе всіх до праці для добра і слави У. Н. С. й нашої української спільноти. — За уряд: П. Мороз і М. Давискиба.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 25. серпня 1950 р. помер по довгій недузі в 57 році життя,

ПЕТРО КОКІТЬКО,

довголітній член Бр. Св. Ап. Петра і Павла, від. 102 У. Н. Союзу в Клівленд, О.

Покійний походив зі села Креців, пов. Добромиль, Галичина. До Союзу вступив 1919 р. Полишив у смутку дружину Катерину, дочки: Марію, Софію і Олену, синів: Івана й Юрка та 6 внуків.

Похорон відбувся 28 серпня 1950 з укр. кат. церкви Св. Петра і Павла. Тлінні останки поховано на St. Peter and Paul Cemetary, Parma, Ohio. — Вічна Йому Память!

М. Бобечко, секр.

Дня 26. серпня 1950 р. помер член Тов. Укр. Нар. Дому, від. 316 У. Н. Союзу в Рачестер, Н. Й.,

НИКОЛАЙ ПРИГОДА.

Покійний родився в Рачерстер, Н. Й. Прожив тільки 37 літ і полишив в смутку жінку Ольгу, і батька Якима, двох братів і дві сестри.

Похорон відбувся 29 серпня із похоронного заведення до Укр. Кат. Церкви св. Йосафата, при участи родини, членів відділу і знайомих. Поховано його на Holy Sepulchre Cemetery.

Хай земля буде йому легкою!

В. Іванців, секр.

ТАРЗАН, ч. 2425. На рятунок!



На вид дивного гуртка, що виринув з лісів, Діяна кинулася з криком в море.

Тарзан знав, що в тих водах повно людоїдів, тому швидко скинув свій тягар...

..і скочив у погоню.

Та для Ренді він був тільки „дикий чоловік", як казала Діяна, отже ворог.